

наділених культурною значимістю дій, інститутів і діячів. Таким чином, критерієм вибору елементів реальності, що включаються в ідеально-типове поняття, є їх культурне значення, яке визначається посередництвом віднесення їх до цінності. Тут не йдеться про емпіричне узагальнення, оскільки критерієм відбору є не повторюваність, онтологічна розповсюдженість факту, а його культурна значущість. Емпірична «масовість» факту не корелює з його ідеальною значущістю. Ідеальний тип – це спосіб «відсунути» поняття від дійсності, перенести акцент з онтологічної спрямованості в царину його евристичної цінності як засобу пізнання.

Література:

1. Вебер М. Избранные произведения. Москва: Прогресс, 1990. 464 с.
2. Mommsen W.G. Max Weber's «Grand Sociology»: the Origins and composition of wirtschaft und gesellschaft. *Soziologie. History and Theory*, vol. 39. 2000. № 3. P. 364-383.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-178-7-2>

КОМУНІКАЦІЯ ТА КОМУНІКАТИВНІ ПРАКТИКИ ЯК ТРАНСЛЯТОРИ ЦІННОСТЕЙ СУСПІЛЬСТВА

Денисюк Ж. З.

доктор культурології,

доцент кафедри культурології та міжкультурних комунікацій

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

м. Київ, Україна

Технологічні можливості інтернету сформували нові моделі і формати комунікації, які стали невід'ємною складовою повсякденних практик людини, привнісши нове розуміння досвіду соціалізації, ціннісних орієнтацій, самопрезентації в мережі, естетичного та творчого самовираження. У цілому всі медіа-комунікації є потужним фактором формування світогляду особистості і ціннісної орієнтації суспільства. Фактично електронні засоби інформації і комунікації змінили й саме медійне середовище, яке визначалося традиційними повідомленнями та формувало окремий тип культури медіа-комунікацій. Разом з тим,

традиційні медіа не мали такого впливу на трансформацію сприйняття людиною часу і простору. Відтак з появою інтернету з'явилися нові уявлення та психологічні відчуття людиною електронного медійного середовища з феноменами комунікації в режимі реального часу, розрізнення понять «онлайн» і «оффлайн» на позначення віртуальної реальності, нелінійне і непослідовне (навпаки мозаїчно-хаотичне і водночас цілісне) сприйняття текстів інтернету.

Комп'ютерні та інтернет-технології долучилися й до трансформації аксіосфери суспільства та формування соціокультурних цінностей індивідів, міжособистісних відносин, творчого самовираження, які нині часто опосередковуються комунікативними практиками. Численні технічні можливості створили паралельний віртуальний простір, де здійснюється не лише обмін інформацією, але й відбуваються інші важливі речі: необмежена комунікація, власна репрезентація, трансляція цінностей, а також функціональна професійна спрямованість в різних сферах діяльності, які визначають принципи організації життєдіяльності суспільства. Таким чином, віртуальний простір став конструктивним відображенням реального буття, де знаходять відбиття прийняті соціокультурні норми і цінності.

Цінності, що складають основу людської діяльності, є стрижневими компонентами в розвитку суспільства і його культури. Система цінностей є важливим системоутворюючим фактором культури, займаючи панівне становище в сфері моралі і права, мистецтва і релігії, політичного і культурного життя. За її змістом можна судити про суспільство в цілому. Освоєння людиною системи цінностей, вироблення власного ціннісного ставлення до реальності має принципове значення для соціалізації особистості, формування її світогляду, ціннісних відносин і орієнтації в суспільстві.

Перебуваючи постійно у динаміці, як і загальноісторичний поступ людства, цінності кожного суспільства зазнають змін, виступають конфліктними в певні періоди суспільного розвитку, обумовлюючись соціокультурними чинниками та іманентною логікою розвитку. Також своїм негативним впливом позначене явище ціннісної аномії, що спричиняється соціальною кризою суспільства, коли усталені ціннісні ієрархії нівелюються, поступаючись місцем ціннісному релятивізму та поведніковим девіаціям, що тягнуть за собою зміну загальної мотивації соціальної дії, яка більше не детермінується соціокультурними цінностями та нормами.

Комунікація, що надала нової якості та цінності, власне, інформації, стала не лише швидким транслятором загальноприйнятих цінностей та норм суспільства, але й спричинилася до зміни погляду на усталені

ціннісні моделі ті ієрархії, реляцію окремих цінностей, нівелювання традиційного розуміння їх сутності. Відтак комунікативний сектор став багато в чому визначальним в системі ціннісних взаємодій індивідів та спільнот, впливаючи, тим самим, на загальну аксіосферу суспільства та формування соціокультурних цінностей. Комунікативні практики інтернет-мережі створили соціальний контекст для формування нового типу особистості і можливостей її ціннісно-сислового визначення.

Загальнолюдські і соціумні цінності як елементи аксіосфери мають власне існування, що може супроводжуватись їх взаємозаперечністю, взаємовиключеністю: релігійні вірування і наукові знання, раціональні осмислення і містичні стани, космополітичні, глобалістські орієнтації і націоналістичні переконання – це виокремлені утворення в системі надперсональних цінностей. Але на індивідуальному рівні вони існують в певній гармонії [1, с. 10].

Інтернет в цьому аспекті є «конденсованим вираженням глобального полікультурного соціуму в добу інформації, середовищем, де нові або оновлені смисли продукуються і трансляються надшвидкими темпами. Виробники нових смислів в інтернеті, передусім – його розробники, а також користувачі, які виступають і в ролі розробників, і медіаторів смислів, і їх модифікаторів» [2, с.371]. При трансляції смислів з ними відбуваються різні процеси: еволюція, модифікація, розширення, звуження, пониження чи підвищення їхніх статусів, входження в інші, ніж інтернетний, дискурси: соціальний, політичний, економічний.

Ціннісні системи суспільства та особистості є взаємообумовленими, де індивідуальні цінності завжди є віддзеркаленням загального стану та рівня розвитку аксіосфери соціуму. Оскільки простір культури включає в себе матеріально-практичні, духовні, повсякденні сфери, що містять смислове ціннісно-оціночне ставлення, то можна констатувати, що культура, по суті, є системою об'єктивних і суб'єктивних цінностей. Культура як універсум формує і наповнює соціокультурний простір індивіда і суспільства ієрархією ціннісних смислів. Комунікативні практики, породжувані новими медіа-засобами, зокрема, інтернет-комунікацією, переформатовують повсякденне соціальне життя індивідів, створюючи умови та можливості для власного самовираження, моделювання ціннісних відношень, де віртуальний вимір впливає на простір реального їх функціонування.

Література:

1. Горак Г.І. Структура аксіосфери. Актуальні проблеми духовності: Зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, Криворізький держ. пед. ун-т. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2008. Вип. 9. С. 3–11.

2. Зернецька О. Рух смислів в глобальному інтернет-середовищі. Смилова морфологія соціуму. Київ: Ін-т соціології НАН України, 2012. С. 371–389.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-178-7-3>

ЖІНОЧИЙ ТОВАРИСЬКИЙ РУХ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ ДО 1939 РОКУ В ДЗЕРКАЛІ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Романюк Л. Б.

кандидат мистецтвознавства, доцент,

доцент кафедри музичної україністики

та народно-інструментального мистецтва

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

Товариський жіночий рух на теренах Західної України – непересічне явище суспільного життя краю останньої чверті ХІХ – першої половини ХХ ст. Громадсько-просвітницькі, політичні, релігійні, господарські і культурно-мистецькі товариства стали тими осередками, навколо яких гуртувалася активна частина суспільства, яка зуміла не лише організувати, але і розбудувати свої організації: українську «Просвіту», «Рідну школу», «Товариство українських жінок», «Жіночу громаду», «Союз українок», «Руську бесіду», Наукове товариство імені Т. Шевченка, спортивно-фізкультурні організації «Сокіл», «Січ», «Пласт», тощо. Серед польських – «Towarzystwo Oszczedności Kobiet», «Solidacje Nauczycielek», «Solidacje Pań Polskich», «Kola Panie», «Czytelnia dla Kobiet», «Komitet Równouprawnienia Kobiet» тощо. Широка практика цих товариств передбачала освітню, виховну, пропагандистську сфери, що виявилось у розвитку приватного шкільництва, позашкільній роботі, створенні дошкільних установ. Організація мистецьких колективів, курсів і гуртків, проведення конкурсів, приурочених до певних історичних дат та відзначення видатних постатей, святкових академій і концертних імпрез сприяла зростанню рівня освіченості та розвитку культури поліетнічного середовища регіону.

Вивчення динаміки та особливостей розвитку товариського жіночого руху у Галичині, його впливу на політичне, соціально-економічне, релігійне та культурно-освітнє життя регіону неможливе без аналізу